

BÖLÜM 1: TEMEL HUKUK BİLGİSİ
SOSYAL HAYATI DÜZENLEYEN KURALLAR

1) Din Kuralları	2) Ahlak Kuralları (iyi-kötü)	
Allah-Kul Uhrevi-Dünyevi Günah-sevap Manevi yaptırım Günahkâr sayılma	Subjektif A.K (Sen)	Objektif A.K. (Onlara Karşı)
	İyi insan olmak Yalan söylememek Kötü hisler beslememek	(O'na karşı) Yardımsever olmak Verilmiş söze sadık kalmak
	Manevi yaptırım: Kınanma/Dışlanma	
3) Görgü Kuralları	4) Hukuk Kuralları	
Davranış Kalıpları Manevi yaptırım: Kaba /Cahil	Devlet desteği Maddi yaptırım Hukuk kurallarının yazılı olması onu diğerlerinden ayırmaz.	

HUKUK KURALLARININ YAPTIRIMLARI (MÜEYYİDE)

1-CEZA		2-CEBRİ İCRA	3-TAZMİNAT
“Suç”		“Zorla yerine getirme”	“Zarar”
Hapis Cezaları	Adli Para Cezaları	Borcun ödenmemesi Verilen mahkeme kararına uyulmaması	Haksız fiil Sözleşme şartlarına uymama Maddi-Manevi
Sürelî Müebbet Ağırlaştırılmış M.	20-100 TL 1 yıla kadar: kısa süreli 2 yıla kadar: uzun süreli (5-730 gün)		
<u>NOT:</u> İdam cezası 2004’te kaldırıldı.			
<u>NOT:</u> Disiplin Cezaları bir ceza türüdür. Ancak Türk Ceza Kanunu’nda yer almaz.			
<u>NOT:</u> Tazminat bir ceza değildir. Yaptırımdır.			

4-HÜKÜMSÜZLÜK		
YOKLUK	BUTLAN	TEK TARAFLI B.
Kurucu unsur yok. Yapılan işlem hukuk alanında doğmaz.	<i>MUTLAK BUTLAN:</i> Hukukun emredici hükümlerine aykırı. <i>NİSPİ BUTLAN:</i> İradede sakatlık. Hata, hile, tehdit, sarhoş...	Velayet Vesayet

5-İPTAL - İdari İşlem

Hukuk Kurallarının Amaçları	Hukuk Kurallarının Özellikleri
-- Barış -- Adalet -- Yeni oluşum ve gelişmelere cevap verme -- Güvenlik -- Nispi Eşitlik	-- Genellik -- Nesnellik -- Kişilik Dışı -- Soyutluk -- Süreklilik

HUKUKUN DALLARI (BÖLÜMLERİ)

1- Kamu Hukuku	2- Özel Hukuk	3- Karma Hukuk
Devlet üstün	Kişiler arası ilişkiler	
Ceza Hukuku İdare Hukuku Vergi Hukuku İcra ve İflas Hukuku Yargılama Hukuku (Medeni Yargı) Anayasa Hukuku Devletler Genel (umumi) Hukuku-milletlerarası anlaşmalar.	Medeni Hukuk Borçlar Hukuku Ticaret Hukuku Devletler Özel (Hususi) H.	İş Hukuku Toprak Hukuku Banka Hukuku Hava Hukuku Çevre Hukuku Fikir ve Sanat Eserleri H. ☞ Telif ☞ Patent

NOT: Yargılama Hukuku, şekli hukuktur. Hakimlerin uyuşmazlıkları çözerken izleyeceği yol. Mahkemeler nasıl yargılama yaparlar.

KAMU HUKUKU - CEZA HUKUKU

SUÇ UNSURLARI				
Kanunilik (Tipiklik)	Maddi Unsur (Hareket)		Manevi Unsur (Kusurluk)	
Kanunsuz suç ve ceza olmaz.	İcra Yapma	İhmal Yapmama	Kast Bilerek İsteyerek	Taksir Bilmeden İstemeden

UNUTMA☺ Suçun bir de “Hukuka Aykırılık” unsuru var.

Ceza Ehliyeti

Ayırt Etme Gücü	Yaş	
Ayırt etme gücü yoksa ☞ Ceza almaz. ☞ Güvenlik tedbiri uygulanır.	0-12	Ceza almazlar. Güvenlik tedbiri
	12-15	Ayırt etme gücü varsa - indirimli
		Ayırt etme gücü yoksa - ceza almaz - Güvenlik T
	15-18	İndirimli ceza
	+18	Tam ceza ehliyeti
	<u>NOT:</u> Sağır ve dilsizler için +3 Sağır <u>ve</u> dilsizler için tam ceza ehliyeti yaşı=21	

Ceza Hukukuna Hakim Esaslar

- ☞ Kanunsuz suç ve ceza olmaz (Kanunilik).
- ☞ **İdarenin düzenleyici işlemleri ile ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri konulamaz.**
- ☞ Kanunda yazandan daha ağır bir ceza verilemez.
- ☞ Genel müsadere ve idam cezası uygulanamaz.
- ☞ Ceza sorumluluğu şahsidir.
- ☞ Kimse yakınlarını suçlayıcı beyanlarda bulunamaya ve bu yönde delil göstermeye zorlanamaz.
- ☞ Sözleşme şartlarına uyulmamasından dolayı kimse özgürlüğünden alıkonulamaz (tazminat davası açılabilir).
- ☞ Ceza kanunlarını bilmemek mazeret sayılamaz.
- ☞ Suç ve cezalar geçmişe yürütülemez.
- ☞ Suçluluğu ispat edilene kadar herkes masumdur (masumiyet karinesi).

-----Gözaltı – Tutuklama – Soruşturma – İddianame – Kovuşturma – Hükümlü-----

Kişi hüküm giyene kadar masumdur.

KAMU HUKUKU – VERGİ HUKUKU

Vergiye hakim ilkeler; Genellik, Adalet, Kanunilik, Ölçülülük

Genellik:	Herkes vergi öder.
Adalet:	Mali kazanç oranında vergi alınır.
Kanunilik:	Vergi vb. mali yükümlülükler kanunla konulur.
NOT: Vergide eşitlik ilkesi yoktur!!	

ÖZEL HUKUK DALLARI

MEDENİ HUKUK: Özel hukukun en geniş dalı.

-----Aile Hukuku-----Kişi Hukuku-----Eşya Hukuku-----Miras Hukuku-----

1. MİRAS HUKUKU	2. EŞYA HUKUKU
<i>Miris:</i> Miras bırakan kişi <i>Tereke:</i> Mirisin hak ve borçları	<i>Ayni Hak:</i> Sahibine geniş yetkiler veren ve herkese karşı ileri sürülebilen haktır. <i>Zilyetlik:</i> Sahiplik değil de elde bulundurma.

3. KİŞİLER HUKUKU	4. AİLE HUKUKU
Kişiliğin başlangıcı Kişiliğin sona ermesi Kişiliğin yerleşim yeri (zorunluluk, teklik) Kişinin medeni durumu Kişinin türü (gerçek/tüzel) Kişinin ehliyeti HISIMLIK!!!!	Nişanlanma Evlenme Eşlerin karşılıklı borç ve yükümlülükleri aile bireyleri arası ilişkiler Velayet, vesayet Boşanma SOY BAĞI!!!!!!!!!!!! (Anne, baba, çocuk arasında)

KİŞİ KAVRAMI

Kişi: Haklara ve borçlara sahip olabilen varlıklara denir.

Gerçek Kişi

Kişiliğin Başlangıcı: Tam ve sağ doğumla başlar. **Karine:** İpucu, varsayım, tahminde bulunma

Kişiliği Sona Erdiren Haller

1) Ölüm (Beyin Ölümü) - adi karine - Hukuki Olay	3) Birlikte Ölüm Karinesi
2) Ölüm Karinesi ** Ölümüne kesin gözle bakılacak halde kaybolan ve cesedi bulunamayan kişi ölmüş sayılır. ** Evlilik kendiliğinden biter. ** Kararı " mahalin en büyük mülki amiri " ** Mahkeme kararı yok.	** Aralarında miras ilişkisi olmalı ** Aynı zamanda ölüm ** Birbirlerine mirasçı olamazlar.

4) Gaiplik (Çekişmesiz yargıya örnek)	Kişiden Uzun Zamandır Haber Alınamaması
Ölüm Tehlikesi Halinde Kaybolma Mahkemeye başvurma süresi = 1 yıl Miras teminat süresi = 5 yıl	Mahkemeye başvurma süresi = 5 yıl Miras teminat süresi = 15 yıl
Kararı " Sulh hukuk mahkemesi " verir. Evlilik kendiliğinden sona ermez.	

Ehliyet Türleri

HAK EHLİYETİ	FİİL EHLİYETİ
"Tam ve sağ doğmak şartıyla ana rahmine düştüğü an" başlar.	<u>Fiil ehliyeti şartları</u> Ayırt Etme Gücüne sahip olmak Ergin olmak Kısıtlı olmamak
<u>Hak Ehliyetine Hakim Olan İlkeler</u> Genellik Eşitlik Pasiftir. Haktan faydalanmayı sağlar(kullanmayı değil)	Aktiftir. Hakları kullanmayı sağlar.

Fiil Ehliyeti Şartları

Ayırt Etme Gücünü Ortadan Kaldıran Haller

Yaş küçüklüğü-----Akıl hastalığı-----Akıl zayıflığı-----**Sarhoşluk**

Ergin Olmak: 18 yaşını doldurmuş olmak

Evlenme Erginliği

Olağan Evlenme: 17 yaş tamamlanınca + Veli onayı

Olağanüstü Evlenme: 16 yaş tamamlanınca + Mahkeme kararı

Kaza-i Rüşt (Yargısal Erginlik):

15 yaşını doldurmak----Küçüğün Talebi----Küçüğün menfaati----Veli onayı----Sulh hukuk mahkemesi onayı

Kısıtlılık Halleri

Sulh Hukuk Mahkemesi tarafından kısıtlanır.

Akıl hastalığı, Akıl zayıflığı

Alkol ve uyuşturucu bağımlılığı

Savurganlık

Kötü yaşam tarzı, Kötü yönetim

Bir sene ya da daha fazla özgürlüğü bağlayıcı ceza

Yaşlılık isteğe bağlı bir kısıtlanma sebebidir.

KARIŞTIRMA: Yaş küçüklüğü ve sarhoşluk kısıtlama sebebi değildir!

Fiil Ehliyetinin Türleri

Tam Ehliyetli	Sınırlı Ehliyetli	Sınırlı Ehliyetsiz	Tam Ehliyetsiz
Ayırt etme gücü var Ergin Kısıtlı değil Evli Kişiler	Yasal danışman atanan kimseler	Ayırt etme gücü var Ergin Kısıtlı Ayırt etme gücü var Ergin değil Kısıtlı değil	Ayırt etme gücü yok 25 yaşında akıl hastası 5 yaşındaki Can Mutlak butlan ile geçersiz

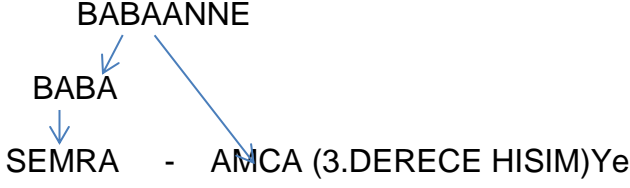
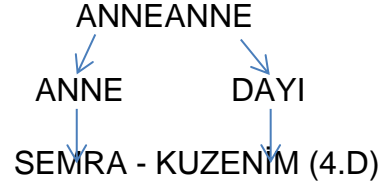
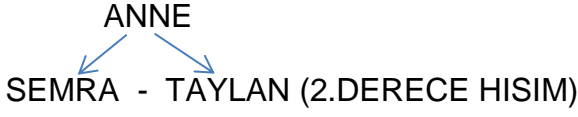
Sınırlı ehliyetsiz adına vasi;

Bağış yapmak, Kefil olmak, Vakıf kurmak, Rekabet işlemlerini yapamaz!!!!

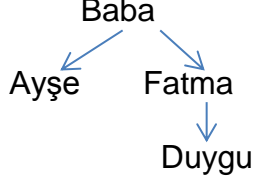
Hısımlık Türleri

KAN HISIMLIĞI			KAYIN H.	EVLAT EDİNME H.
Alt Soy	Üst Soy	Yan soy	Evlenme ile doğan hısımlık. Eşler hısım değildir. Eşlerin aileleri hısım değildir. Eşinin abisi: 2.derece yan soy kayın hısımı Eşinin annesi: 1.Derece üst soy kayın hısımı Kayın hısımlığı evlilik sona erse dahi devam eder. Kayın hısımlığında alt soy ve üst soy ile evlenme yasağı vardır.	Evlatlık ile evlat edilen arasında mahkeme kararı ile kurulan hısımlıktır.
Birbirinden üreyenler				
Çocuk Torun	Anne Baba Büyükanne Büyükbaba	Kardeş Amca Hala Dayı Teyze Yeğen Kuzen		
Hısımlık derecesi = doğum sayısı 1.Derece: Anne, Baba, Çocuk 2.Derece:Kardeş,B.Anne,B.baba,Torun 3.Derece: Amca,Hala,Dayı,Teyze,Yeğen 4.Derece: Kuzen İlk 3 derece ile evlenme yasağı vardır.				

Tam Kan Hısımlığı	Yarım Kan Hısımlığı
Anne-Baba bir	Anne bir- Baba ayrı //// Baba bir- Anne ayrı

SORU: Ayşe ile baba bir kız kardeşi Fatma'nın kızı Duygu arasındaki hısımlık nedir?
Baba bir=yarım kan

3.derece yarım kan yan soy hısımlığı vardır.

Yerleşim Yeri: Kişinin sürekli bulunmak suretiyle bulunduğu yer: Yerleşim Yeri
Teklik ve zorunluluk ilkesi var.

TÜZEL KİŞİLER

Belli bir amaç doğrultusunda bir araya gelen yapılara tüzel kişilik denir.

Tüzel Kişi Türleri

Özel Hukuk Tüzel Kişileri	Kamu Hukuku Tüzel Kişileri
Dernek: 7 Kişi Kooperatif: 7 Kişi Şirketler "Kooperatif ve şirketler kar amacı güderler" Vakıf: mal topluluğu 1 kişi bile yeter	Hastaneler TRT RTÜK Belediye Köy Üniversite

- ☞ Tüzel kişilerin hak ehliyeti kanunun aradığı şekilde kurulmuş olmalarıyla başlar.
- ☞ Zorunlu organlarının kurulmasıyla fiil ehliyeti başlar.
- ☞ Vakıflarda tek zorunlu organ vardır: Yönetim Organı
- ☞ Mameleki haklar: Gerçek veya tüzel kişinin olanca mal varlığı anlamına gelir.
- ☞ Dernek kurucuları gerçek kişiler olabileceği gibi tüzel kişiler de olabilir.
- ☞ Şirket: Kişi topluluğu

BORÇLAR HUKUKU

Borç Unsurları

Alacaklı	Edim (Davranış)	Borçlu
	Vermek Yapmak Yapmamak	

Borç İlişkisi Doğuran Haller

Hukuki İşlem	Haksız Fiil	Sebepsiz Zenginleşme
Karşılıklı irade beyanı Satım sözleşmesi Kira Sözleşmesi	Hukuka aykırılık Kusur Zarar (maddi/manevi) İllyet Bağı(Nedensellik B.)	Zenginleşme Fakirleşme İllyet Bağı Haklı Bir Sebebin Bulunmaması

Borcu Sona Erdiren Haller

İfa: Yerine getirme	Birleşme
İbra: Aklama	Takas
Tecdit: Yenileme	Kusursuz İmkânsızlık

Muaccel borç: Vadesi gelmiş borç

Müeccel borç: Vadesi gelmemiş borç

Karıştırma: Kusurlu imkânsızlık borcu sona erdirmez.

Kusurlu Sorumluluk: Borçlar ilkesine hakim olan ilkelerden

NOT: Zaman Aşımı eksik borç doğurur.

Eksik Borç: Talep edilemeyen borç

Borçlar İlişkisinde Sorumluluk

Kişi İle	Mal İle	
Kişi şahıs varlığı ile borcundan dolayı sorumlu tutulamaz. Şahsen sorumludur.	Sınırlı Sorumluluk	Sınırsız Sorumluluk
	Belirli Mal	Belirli Miktar

Borçlar Hukukuna İlişkin Esaslar

- Borçlunun yerinde ifa
- Sözleşme özgürlüğü/serbest
- Nispiyet (Ne kadar borcu varsa o kadar o kişi sorumlu)
- Eşitlik ilkesi
- Dürüstlük
- İvazılık (Karşılık)
- 3.kişi aleyhine borç kurulamaz
- Kusurlu sorumluluk

TİCARET HUKUKU

Ticari İşletme H: Temel amaç: Kazanç	<i>Tacir:</i> Nakdi Sermaye-Kısmen dahi kendi adına işlete <i>Esnaf:</i> Bedeni güç
Şirketler Hukuku:	<div>Türk Ticaret Kanunu'nda düzenlenen şirketler</div> <div>Kolektif Şirket (en az 2 kişi) Adi Komandit Şirket (en az 2 kişi) Anonim Şirket (en az 1 kişi) Limited Şirket (en az 1 kişi) Kooperatifler: 7 Kişi</div> <div><u>NOT:</u> Adi Şirket = Borçlar Kanunu</div>
Deniz Ticareti H:	<i>Kaptan:</i> Gemiye sevk ve idare eden kişidir. <i>Donatan:</i> Gemisini deniz ticaretinde kullanan kişidir. <i>Navlun Sözleşmesi:</i> Deniz yoluyla eşya taşımak için yapılan sözleşme <i>Navlun:</i> Taşıma karşılığında ödenen ücret.
Kıymetli Evrak H:	Bono - Poliçe – Çek Hak ile senet asla ayrılamaz.
Sigorta Hukuku:	<i>Sigorta poliçesi:</i> Sigortacı ile sigorta ettiren arasında düzenlenir. Sigortacıya sigorta primi ödenir. Risk gerçekleştiğinde sigortacı, sigorta ettirene tazminat öder.
Taşıma Hukuku:	

DEVLETLER ÖZEL HUKUKU (Hususi)

Uyrukluk (Tabiyet) Bağı	Yabancılar Hukuku		Kanunlar İhtilafı(Çatışması)
Kişileri ve şeyleri devlete bağlayan hukuki ve siyasi bağa uyrukluk bağı denir. Devlete uyrukluk bağı ile bağlı olan gerçek kişilere vatandaş denir.	Özel	Kamu	İng-Türk
Vatandaşlık Kazanma	Tamamından faydalanır	Bir kısmından faydalanır.	
Aslen			
Doğum			
Müksetep (Sonradan)			
Evlenme-3sene Evlat edinme			

Türk Vatandaşlığı

- ❖ Kanunla kazanılır, kanunla kaybedilir.
- ❖ Türk anadan veya babadan doğan Türk'tür.
- ❖ Hiçbir Türk vatana bağlılıkla bağdaşmayan bir eylemle bulunmadıkça vatandaşlıktan çıkarılamaz.
- ❖ "İçişleri Bakanı teklifi" ile vatandaşlık kaybedilir. Kaybettirme CB
- ❖ İsteğe bağlı "İçişleri Bakanlığının izni" ile vatandaşlıktan çıkarılır.
- ❖ Vatandaşlıktan çıkarılma kararlarına karşı yargı yolu kapatılamaz.

HUKUKTA HAK KAVRAMI - Hak Türleri

Kamu Hakları
Kişinin Hak ve Ödevleri / Sosyal ve Ekonomik Hak ve Ödevler / Siyasi Hak ve Ödevler

Özel Haklar

Mahiyetine Göre H.	Konularına Göre	Kullanımına Göre	Amaçlarına Göre H.
Nitelikleri Bakımından Mutlak Haklar: Herkese karşı ileri sürülebilen <ul style="list-style-type: none">🔑 Mülkiyet Hakkı🔑 Ayni Hak🔑 Telif Hakkı🔑 Patent Hakkı Nispi Haklar: Belirli kişilere karşı öne sürebilen haklar <ul style="list-style-type: none">🔑 Alacak hakkı	Mal Varlığı Hakkı: Parayla ölçebildiğin <ul style="list-style-type: none">❖ Alacak Hakkı❖ Ayni Hak❖ Telif❖ Patent Kişilik Hakkı: Vücut Bütünlüğü Sağlık, Şeref Onur, Haysiyet İtibar	Devredilebilen H: <ul style="list-style-type: none">➤ Alacak Hakkı➤ Ayni Hak➤ Telif Hakkı Devredilemeyen H: Kişilik Hakkı Nişan Bozma Hakkı Boşanma Davası Açma Nafaka Hakkı Sükna (Oturma) İntifa	Alelade Haklar: Hukuki durumda değişiklik olmayacak. <ul style="list-style-type: none">👉 Velayet👉 Vesayet Yenilik Doğuran H: <ul style="list-style-type: none">👉 Kurucu👉 Değiştirici👉 Bozucu

Yenilik doğuran hakların kullanılmasını sağlayan süreler hak düşürücü sürelerdir. Zaman aşımı süresinin geçmesi hakkı ortadan kaldırmaz.

HAKLARIN KAZANILIŞ BİÇİMLERİ

Aslen Kazanma	Devren Kazanma	Tesisen Kazanma
Denizden balık tutulması Sahipsiz mal edinilmesi	Satım sözleşmesi Miras	Ödünç sözleşme

HAKLARI DOĞURAN OLGULAR

Hukuki Olay	Hukuki Fiil	Hukuki İşlem
İrade dışı Doğum Ölüm (kaybetme)	Kişinin iradesi ile davranışları ile İkamet tesis etmek	Kişinin iradesini beyan etmesi (açıklaması) Satım Sözleşmesi

Hakların Kazanılmasında: İyi niyet (sübjektif iyi niyet)

Hakların Kullanılması Ve Borçların Yerine Getirilmesi: Dürüstlük İlkesi (objektif iyi niyet)

HAKLARIN KORUNMASI

Devlet Eliyle	
Talep Yolu	Dava Yolu
	Kişiliği Dışa Karşı Koruyan Davalar Tespit Davası Önleme Davası Saldırıya Son Verilmesi Davası (Men) Tazminat Davası

Kendi Eliyle (İhkak-ı Hak)		
Meşru Müdafaa (Haklı Savunma)	Zaruret Hali (İztırar Hali, Zorda Kalma)	Kuvvet Kullanma
Orantılı güç Devam etmekte olan bir saldırı Zarar tazmin edilmez	Ani bir tehlikeden kaçarken	Devletin yetişemediği durumlar

HUKUKUN KAYNAKLARI

Yazılı (Asli) Kaynaklar	Yazısız (Tali) Kaynaklar	Yardımcı Kaynaklar
<u>NORMLAR HİYERARŞİSİ</u> Anayasa Kanun CB kararnamesi (?) Milletler Arası Anlaşmalar Yönetmelik Adsız Düzenleyici İşlemler (Genelge-Sirküler-Tamim)	Örf ve Adet Hukuku Maddi Unsur: Tekrarlanma Manevi Unsur: Genel inanış Hukuki Unsur: Devlet desteği Ortakçılık: Hayvancılık Yarıcılık: Tarla Paftos: Bağcılık Örfi Belde: Arazi-inşaat	Bağlayıcı değil. Yargısal Kararlar (İçtihatlar) Bilimsel Görüşler (Doktrin- Öğreti) İçtihat Birleştirme Kararları (yazılıdır) bağlayıcıdır. Resmi gazetede yayınlanır. Kanuna denktir.
Anayasa: En genel, en bağlayıcı		
Bağlayıcı		Bağlayıcı Değil

HUKUKTA BOŞLUK KAVRAMI

Kanun Boşluğu		Hukuk Boşluğu
Yazılı kaynaklar		Yazılı Kaynaklar + Yazısız Kaynaklar
Kural içi boşluk	Kural Dışı Boşluk	Hukuk yaratma
Bilerek + İsteyerek	Bilmeyerek Örtülü B: Yeterli değil Açık B: Hiçbir hüküm yok.	
Takdir yetkisi		

Yazılı kaynaklar içerisinde bilerek ve isteyerek bırakılan boşluğa ne denir? Kural içi boşluk

HUKUKUN FARKLI ANLAMLARI

Mevzu Hukuk (Mevzuat)	Pozitif Hukuk (Müspet)	İdeal Hukuk (Doğal)	Tarihi Hukuk
Yazılı	Yazılı + Yazısız	Ulaşılması tasarlanan	Yürürlükten kalkmış
Şekli Hukuk	Maddi Hukuk	Objektif Hukuk	Subjektif Hukuk
İzlenecek yol Yargılama hukuku	Uygulanacak hükümlerin tamamı	Uymak zorunda	Hak ve yetki

Belirli bir dönem yürürlükte bulunan ve yetkili bir merci tarafından konulan yazılı kaynaklar: Mevzu H
Yazılı kaynaklar yetkili merci tarafından konulur.

HUKUK KURALLARININ ÇEŞİTLERİ

Emredici Hukuk Kuralları:	Aksi düzenlenemez.
Yedek Hukuk Kuralları:	Tamamlayıcı: Aksi düzenlenebilir. Faiz oranı belirleme
	Yorumlayıcı: Ne anlaşılması gerektiği. Ay başı.
Tanımlayıcı Hukuk Kuralları:	Ne anlama geldiği

BÖLÜM 2: ANAYASA HUKUKU

ANAYASA TÜRLERİ

Yazılı Anayasa	Yazısız Anayasa
İlk yazılı anayasa: ABD	İngiltere
İlk anayasal belge: 1215-İngiltere-Magna Karta	

Çerçeve Anayasa	Kazuistik Anayasa
Sadece genel hükümler Tek yumuşak ve çerçeve anayasa=1921	Ayrıntılı, detaylı hazırlanan En kazuistik anayasa=1982

Yumuşak Anayasa	Sert Anayasa
Normal kanunlar gibi değişir. Tek yumuşak anayasa=1921	Normal kanunlardan farklı değişir. Nitelikli çoğunluk, Halk oylaması Değiştirilmeyecek maddeler var Belirli süre değişimi yasak Kanun-i Esasi, 1924, 1961 1982 - en sert

ANAYASA YAPAN GÜÇ (İKTİDAR TIPLERİ)

Kurucu İktidar (yapma veya değiştirme)		Kurulmuş İktidar
Asli Kurucu	Tali Kurucu	Anayasada hiçbir değişiklik yapmaz. Yasama, yürütme, yargı yetkilerini kullanır.
Anayasa yapma Hukuk Dışı Sınırsız Devrim,darbe,ihtilal	Anayasa değiştirme Hukuki Sınırlı	

DEVLETİN UNSURLARI

Millet (insan, topluluk)	Toprak	Otorite (Egemenlik)
--------------------------	--------	---------------------

DEVLET MODELLERİ

Egemenliğin Kaynağına Göre	
1-Monarşi	
Mutlak Monarşi Padişah	Meşruti Monarşi Padişah + Meclis (Anayasa)
2-Oligarşi: Grup/zümre	
3-Teokrasi: Din	
4-Cumhuriyet: Halk	

Hukuki Yapılarına Göre	
1-Basit(Tek) Yapılı Devlet	
Üniter Devlet Tek millet, TC	Bölgeci Devlet İspanya
2- Birleşik (Karma) Yapılı	
Federasyon	Konfederasyon
Egemen en az iki devlet	
Anayasa-Yazılı-Zorunlu Üye devletler ayrılmazlar. İç ilişkilerinde serbest, dış ilişkilerde federal devlete bağımlıdır. Çift vatandaşlık ABD Federal devletler çift meclisli olmak zorunda.	Anlaşma Üye devletler ayrılabilirler. İç ilişkide de dış ilişkilerinde de serbesttir.

DEVLETİN ORGANLARI

Yasama	Yürütme	Yargı
TBMM	CB	Bağımsız ve Tarafsız M.

HÜKÜMET SİSTEMLERİ

Kuvvetler Birliği

Yasama Birliği

Yürütme Birliği

Meclis Hükümet Sistemi

Mutlak Monarşi

Diktatörlük

Ayrı bir devlet başkanı yoktur.
Meclisin başkanı devletin de başıdır.
1921 Anayasası

Soy

Baskı

Kuvvetler Ayrılığı

Yumuşak Ayrılık

Sert Ayrılık

Karma Ayrılık

Parlamenter Sistem

Başkanlık Sistemi

Yarı Başkanlık Sistemi

1961 ile geçildi.

ABD

Fransa

Aynı kişi hem yasama hem yürütmede görev alabilir.

Aynı kişi hem yasama hem yürütmede görev alamaz.

BK, Yasama işlemlerine katılabilir.

Başkan, yasama işlemlerine katılamaz.

BK, Yasama organına karşı sorumludur.

Başkan yasamayı, yasama da başkanı görevden alamaz.

Yasama yürütmeyi, yürütme de yasamayı belirli koşullarda feshedebilir.

Yürütme organı iki başlıdır.
CB, BK

Yürütme organı tek başlıdır.
Başkan

Yürütme iki başlıdır.
CB,BK

Devlet başkanını TBMM seçer.

2007- Devlet başkanını halk seçer

Başkanı halk seçer.

Başkanı halk seçer.

Yürütmenin bir kanadı sorumlu bir kanadı sorumsuzdur.
Sorumluz: CB
Sorumlu: BK

1924 Anayasası: Karma Hükümet Sistemi

1982 Anayasası 2017 Değişikliği: Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi

DEMOKRASİ - UNSURLARI

- ☞ Birden fazla siyasi parti
- ☞ Siyasal makamlar seçimle iş başına gelmeli
- ☞ Seçimler belirli aralıklarla tekrarlanmalı
- ☞ Seçimler serbest olmalı
- ☞ Temel kamu hakları anayasal güvence altına alınmalı
- ☞ Muhalefetin iktidar olma şansı olmalı

DEMOKRASİ TÜRLERİ

Doğrudan Demokrasi	Temsili Demokrasi
Her şeye halk kendi karar veriyor.	Türkiye

Yarı Doğrudan Demokrasi

Araçları

Halk girişimi: Halkın kanun teklifinde bulunması

Halk oylaması

Halk vetosu: Halkın kanunu geri çevirmesi

Temsilcilerin azli: Halkın temsilciyi görevden alması

DEMOKRASİ ANLAYIŞLARI

Çoğulcu	Çoğunlukçu
Paylaşımli	Bencil
1961 Anayasası	

ANAYASA TARİHİ

Sened-i İttifak-1808

Padişah ile ayanlar arasında yapıldı.

Hukuki niteliği "misak"

Misak: anlaşma

ÖNEMLİ: Türk tarihinin ilk anayasal belgesidir.

Tanzimat Fermanı-1839

Hukuki niteliği "ferman"

Islahat Fermanı-1856

Hukuki niteliği "ferman"

Anayasacılığa geçişin temelleri

☞ Sened-i İttifak

☞ Tanzimat Fermanı

☞ Islahat Fermanı ile atıldı.

İkili anayasal süreç 1924 te sona erdi.

Hangilerinde yasama erki çift başlıdır? Kanuni Esasi, 1961 Anayasası

Kurucu Meclis	1961	1982
Asker Kanadı:	Milli Birlik Komitesi	Milli Güvenlik Konseyi
Sivil Kanadı:	Temsilciler Meclisi	Danışma Meclisi

Kanuni Esasi; Monarşi 1876-

I.Meşrutiyet

1921; Meclis Hükümeti Sistemi

1924; Karma Hükümet Sistemi

1961; Parlamenter Sistem

1982; Parlamenter Sistem

SORU: Temel hak ve hürriyetlerden söz etmeyen tek anayasa hangisidir?

CEVAP: Teşkilat-ı Esasiye-1921 Anayasası

SORU: Temel hak ve hürriyetlerin kötüye kullanılmaması ilkesine ilk kez nerede yer verilmiştir?

CEVAP: 1961 Anayasası'nda 1971 yılında yapılan anayasa değişikliğinde

SORU: Hangi anayasalarımızda çift meclisli bir yasama organı düzenlenmiştir.

CEVAP: 1876 ve 1961

NOT: Federal devletler iki meclisli olmak zorundadır.

SORU: İki meclis sisteminin hangi sistemde bulunması gerekir?

CEVAP: Federal devlet

Meşrutî monarşide iki meclis sistemi görölse de durum bir zorunluluk değildir. Ancak federal devletler kural olarak iki meclis sistemini gerekli kılar.

SORU: Amerikan bağımsızlık hareketi sonucunda yayınlanan anayasal metne ne denir?

CEVAP: Virginia Anayasası

Hollanda = Meşrutî Monarşi

SORU: Türkiye'de siyasi partiler ilk olarak hangi anayasa ile hukuki nitelik kazanmışlardır?

CEVAP: 1961 Anayasası

SORU: Kamu çalışanları sendika kurma hakkı ilk kez hangi anayasa ile tanınmıştır?

CEVAP: 1961 Anayasası

SORU: Cumhuriyet tarihinin ilk anayasası hangisidir?

CEVAP: 1924-Teşkilatı Esasiye Kanunu

SORU: Devlet Denetleme Kurulu hangi anayasa ile kuruldu?

CEVAP: 1982 Anayasası

SORU: Seçimlerin yargı organlarının genel yönetim ve denetiminde yapılması ilkesi ilk kez hangi anayasada yer almıştır?

CEVAP: 1961 Anayasası

SORU: Resmi dilin Türkçe olduğu ilk kez hangi anayasa ile hüküm altına alınmıştır?

CEVAP: 1876 Anayasası

SORU: Milli egemenlik ilkesi hangi anayasa ile ilk kez açıkça anayasal güvenceye kavuşmuştur?

CEVAP: 1921 Anayasası

SORU: Değiştirilemeyecek hükümler ilk kez hangi anayasada yer almıştır?

CEVAP: 1924 Anayasası

SORU: Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür.

CEVAP: 2004 değişikliği

SORU: Mahalli idarelerin hesap ve işlemlerinin denetimi ve kesin hükme bağlanması Sayıştay

tarafından yapılır **CEVAP:** 2005 değişikliği

1982 ANAYASASI

1982 Anayasası bir başlangıç ve 7 kısımdan oluşur.

- ❖ Genel Esaslar
- ❖ Temel Hak ve Ödevler
- ❖ Mali ve Ekonomik Hükümler
- ❖ Çeşitli Hükümler
- ❖ Geçici Hükümler
- ❖ Son Hükümler

Başlangıç metni anayasaya dahildir.

Madde ve kenar başlıkları anayasa metnine dahil değildir.

NOT: Başlangıç metnine yer veren ilk anayasa: 1961 Anayasası

Başlangıç metnine dayanan devlet anlayışı değişmez hükmü 1982'de geldi.

1982 Anayasası'nın İlkeleri

Madde 1: Türkiye Devleti bir Cumhuriyet'tir. 1924-1961-1982

Madde 2: Cumhuriyet'in Nitelikleri

- ❖ Cumhuriyetçilik
- ❖ İnsan haklarına saygılı devlet
- ❖ Atatürk milliyetçiliğine bağlı devlet
- ❖ Başlangıç ilkelerine dayanan devlet anlayışı
- ❖ Laik devlet
- ❖ Sosyal devlet
- ❖ Demokratik devlet
- ❖ Hukuk Devleti

1921: Milli egemenlik

1924 Anayasası

1937 değişikliği: Milliyetçilik

1961: Milli Devlet

1982: Atatürk milliyetçiliğine bağlı devlet

Madde 3: Resmi dil, Başkent, Milli Marşı, Bayrak

"Madde 2" ve "Madde 3" 1982 Anayasası ile değiştirilemez hüküm oldu.

Laik Devlet

Unsurları

- ❖ Din ve devlet işleri ayrı tutulur.
- ❖ Devletin resmi dini yoktur.
- ❖ Devlet vatandaşlar üzerinde din ve mezhep ayrımı yapmaz.
- ❖ Hukuk kuralları din kurallarından etkilenmez.
- ❖ Din hizmetleri de kamu hizmeti olarak kabul edilmelidir.

İbadet Hürriyeti	İnanç Hürriyeti
Sınırlıdır/Mutlak değildir.	Sınırsız/Mutlak

Sosyal Devlet

- ❖ Sosyal refah
- ❖ İnsan onuru
- ❖ Asgari geçim

Amaçları

- ❖ İşsizliğin önlenmesi
- ❖ Gelir ve servet farklarının azaltılması
- ❖ Milli gelirin adaletli dağıtımı
- ❖ Fırsat eşitliği sağlama

Araçları

- ❖ Vergi adaleti (Artan oranlı vergi sistemi)
- ❖ Kamulaştırma
- ❖ Devletleştirme
- ❖ Planlama faaliyetleri (2014 - 2018 - 10. Kalkınma Planı)
- ❖ Sosyal ve Ekonomik haklar anayasal güvence altına alınmıştır.

Hukuk Devleti - Hukuki güvenlik

Unsurları

- ❖ Anayasa üstün
- ❖ Yargı bağımsız olmalı.
- ❖ Yasamanın yargısal denetimi yapılmalı.
- ❖ Yürütmenin yargısal denetimi yapılmalı.
- ❖ İdari yargı sisteminin varlığı.
- ❖ Hukukun genel ilkelerine bağlı kalınmalı.
- ❖ Kuvvetler ayrılığı olmalı.
- ❖ Kanuni hakim güvencesi.
- ❖ Kanun önünde herkes eşittir.
- ❖ İdari faaliyetlerin önceden bilinebilir olması gerekir.
- ❖ İdare mali anlamda sorumludur.
- ❖ Temel hak ve hürriyetler anayasal güvence altında olmalıdır.

Yargı Yolu Kapalı İşlemler (Hukuki Devlet İstisnaları)

- YAŞ'ın terfi işlemleri ile kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayırma işleri
- HSK'nin meslekten çıkarma cezası dışındaki kararları
- Sayıştay kararları
- YSK kararları
- Silahlı kuvvetler mensuplarına verilen disiplin cezaları
- Tahkim kurulu kararları
- Yüksek hakem kurulu kararları
-

TÜRK SEÇİM İLKELERİ

“Temsilde adalet, Yönetimde istikrar”

Ülkemizdeki seçim sistemi

Nispi temsil sistemi %10 ülke barajlı= D'Hont Usulü

İlkeler

- ❖ Genel oy: herkesin oy kullanması - 1934
- ❖ Eşit oy, tek oy
- ❖ Seçimlerin serbestliği
- ❖ Tek dereceli seçim - 1946
- ❖ Gizli oy, açık sayım döküm - 1950
- ❖ Yargısal denetim: YSK

Seçmen olma şartları

- ❖ Türk vatandaşı olmak
- ❖ 18 yaşı doldurmuş olmak
- ❖ Seçmen kütüğüne kayıtlı olmak
- ❖ Kamu hizmetlerinden yasaklı olmamak
- ❖ Kısıtlı olmamak

Kimler oy kullanamaz

- ❖ Silah altında bulunan er ve erbaşlar
- ❖ Askeri öğrenciler
- ❖ Taksirli suçlar hariç ceza infaz kurumunda bulunan hükümlüler
- ❖ Kamu hizmetlerinden yasaklılar
- ❖ Seçmen kütüğüne kayıtlı olmayanlar
- ❖ Kısıtlılar

ÖNEMLİ: Tutuklular oy kullanabilirler. Gözaltında olanlar da kullanabilirler.

Yurt dışında bulunan Türk vatandaşları

- ❖ Genel seçim
- ❖ CB Seçimi
- ❖ Referandum

ÖNEMLİ: Mahalli seçimlerde kullanamazlar!

YÜKSEK SEÇİM KURULU (YSK)

- ❖ Anayasanın yasama bölümünde yer alır.
- ❖ Seçimlerle ilgili itiraz şikâyetlere bakar.
- ❖ MV'lerin ve CB'nin seçim tutanaklarını kabul eder.
- ❖ Kararları kesindir. İtiraz edilemez. Yargısal denetimi yok.
- ❖ 7 Asil, 4 Yedek üyesi vardır. (11 üye)
- ❖ 6'sı Yargıtay, 5'i Danıştay Genel Kurullarınca belirlenir.
- ❖ Üyelerinin görev süresi 6 yıldır.

SİYASİ PARTİLER

- ❖ 30 Türk vatandaşı ile kurulurlar.
- ❖ +18
- ❖ Serbest kuruluş sistemi (izin almazlar). İçişleri Bakanlığına belge verip kurulurlar.
- ❖ Merkezleri: Ankara
- ❖ Yurt dışında teşkilatlanabilirler. Yardım alamazlar.

- Yabancı devletlerden, uluslararası kuruluşlardan ve Türk uyrukluğunda olmayan gerçek ve tüzel kişilerden maddi yardım alan siyasi partiler temelli olarak kapatılabilir.
- Tamamen kapatılan bir parti başka ad altında açılmaz.
- Partisinin kapatılmasına neden olan kişinin milletvekilliği düşmez. Bağımsız olarak devam edebilir. -
- 5 yıl boyunca bir başka partinin kurucusu, üyesi, yöneticisi ve deneticisi olamaz.

Kimler siyasi parti üyesi olamazlar

- ❖ Hakimler ve savcılar
- ❖ Sayıştay dahil Yüksek Yargı Organı mensupları
- ❖ Silahlı Kuvvet Mensupları
- ❖ Devlet memurları
- ❖ Yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri
- ❖ Yükseköğrenim öncesi öğrenciler

NOT: Avukat, işçi, yükseköğrenim öğrencileri siyasi partiye üye olabilirler.

Siyasi Partilere İlişkin Esaslar

- ❖ Ticari faaliyette bulunamazlar (Yasak ama kapatılma sebebi değil)
- ❖ Yabancı devletlerden, uluslararası kuruluşlardan yardım alamazlar.
- ❖ Eski Türk devletlerine ait bayrak, flama kullanamazlar.
- ❖ Diktatörlük savunulamaz.
- ❖ Suç işlenmesine teşvik edilemez.

Barajlar

Mali Yardım Barajı	Meclise Girme
Geçerli oyların %3'ü	Geçerli oyların %10'u

Denetim

Mali denetim
Sayıştay aracılığıyla Anayasa Mahkemesi

Kapatılması

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı dava açar.
Anayasa Mahkemesi kapatır. 2/3 çoğunluk

Partisinin kapatılmasına sebep olan kişi 5 yıl süreyle başka bir partiye katılamaz. MV'liği düşmez bağımsız şekilde devam eder.

Temel Hak ve Ödevler

Kişinin Hak ve Ödevleri (Negatif Statü Hakları) Koruyucu Haklar	Sosyal ve Ekonomik (Pozitif Statü Hakları)	Siyasi Hak ve Ödevler (Aktif Statü Hakları) Katılma Hakları
Dokunulmazlığı Özgürlüğü Hürriyeti Basın araçlarının korunması Konut dokunulmazlığı Bilim ve sanat özgürlüğü Dernek kurma hürriyeti Toplantı ve gösteri yürüyüşü düz. Mülkiyet hakkı İspat hakkı Zorla çalıştırılma yasağı Sürelili ve süresiz yayın hakkı	Korunması <u>Çalışma ve sözleşme yapma</u> <u>özgürlüğü</u> Sosyal güvenlik hakkı Sanat ve sanatçının korunması Çalışma hakkı ve ödevi Eğitim hakkı ve ödevi Toprak Mülkiyeti Kıyılardan Yararlanma Sendika hakkı Grev ve Lokavt hakkı Toplu iş sözleşmesi yapma Ücrette adaletin sağlanması Konut Hakkı	Türk vatandaşlığı Seçme seçilme Hakkı Kamu hizmetine girme Mal bildirim Vatan hizmeti Vergi ödevi Dilekçe Hakkı - karşılık esasına göre yabancılara verildi – 2001 Bilgi isteme ve kamu denetçisine (2010) başvurma hakkı Parti Kurma, partilere girme, partiden ayrılma

Temel Hak ve Ödevlerin Sınırlandırılması ve Durdurulması

Sınırlandırılması	Durdurulması
Kanunla	OHAL
Anayasanın sözüne ve ruhuna uygun ol	Seferberlik
Demokratik toplum gereklerine uygun ol	
Özel nedenlere dayanmalı - 2001	Savaş
Laik cumhuriyete uygun - 2001	Durumun gerektirdiği ölçüde
Ölçülülük ilkesi esas alınmalı - 2001	Milletlerarası hukuktan doğan yükümlülükler ihlal edilmemek şartıyla
Hakkın özüne dokunulmamalı - 2001	Anayasada öngörülen güvencelere aykırı tedbirler alınabilir.
	Bu karar neticesinde yapılan işlemlere karşı yargı yolu kapalıdır.

Özel Nedenlerle Sınırlandırma (2001)

Seyahat Hürriyeti	Yerleşme Hürriyeti
Suç soruşturması Suç kovuşturması Suç işlemlerini önlemek	Suç işlemlerini önlemek Düzenli kentleşmeyi sağlamak

NOT: CB Kararnamesi ile yalnızca Sosyal ve Ekonomik Haklar düzenlenebilir.
OHAL CB Kararnamesi ile tamamı düzenlenebilir. Çekirdek haklara dokunulamaz.

Çekirdek Haklara DOKUNULAMAZ!

- 👉 Yaşama Hakkı
- 👉 Kişinin maddi manevi vücut bütünlüğü
- 👉 Din ve vicdan hürriyeti
- 👉 Suç ve cezalar geçmişe yürütülemez.
- 👉 Masumiyet karinesi

Önceden İzin Almaksızın Kurulanlar

- Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı
- Süreli ve süresiz yayın hakkı
- Dernek kurma
- Basımevi kurma
- Sendika kurma
- Siyasi parti kurma

SORU: “Herkes dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep vb sebeplerle ayırım gözetmeksizin kanun önünde eşittir. İlkesi 1982 anayasasının hangi kısmında yer alır?”

CEVAP: Genel Esaslar

SORU: 1982 Anayasası’na göre, aşağıdakilerden hangisi yalnızca vatandaşlara tanınmış bir haktır?

A) Sosyal Güvenlik Hakkı

B) Kamu denetçisine başvurma hakkı

C) Kamu hizmetlerine girme hakkı- Sadece Türk vatandaşlarına tanınmış siyasal bir haktır.

**Bu notları Esra Özkan Karaoğlu hocamızın videolarından derledim.
Kendisine emeğinden dolayı teşekkür ederim.**